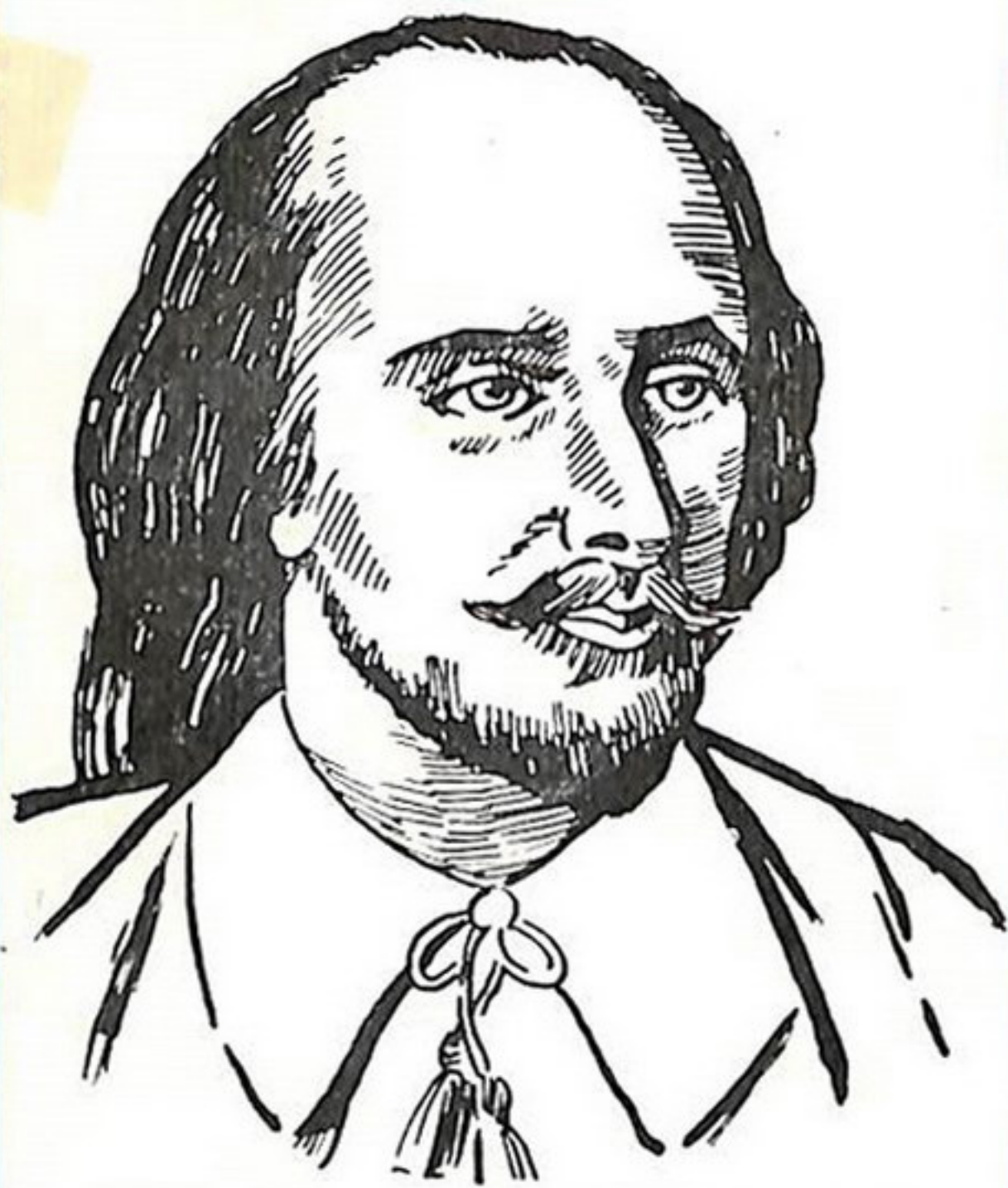

ՇԵՔՍՊԻԵՐԻ ՎԱՅԵՐԷՆ

A-16627

ՆՍՍՀ Գրքասերների ընկերություն

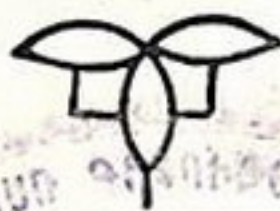
Գրքասերի Գրադարան

ԲՅՈՒՐԱԿՆ ԱՆՈՒԵԱՍՅԱՆ

ՇԵՔՍՊԻՐԸ ՀԱՅԵՐԵՆ

(Մարենագիտություն)

3723-80

«Առվերական Գրող» հրապարակչություն
Երևան 1981

91 . 9 : 83

Ս. 583

Գրույկն ամփոփում է Շեֆապիրի երկերի հայերեն և հայ հեղինակների՝ Շեֆապիրի մասին գրած աշխատությունների (առանձին գրքերով լույս տեսած) մատենագիտությունը:

Խմբագիր՝ Գ. Մ. Խաչատրյան

Նկարիչ, դեզ. խմբագիր՝ Ան. Վ. Դասպարյան

Տեխ. խմբագիր՝ Լ. Ա. Ազիզբեկյան

Վերստուգող սրբագրիչ՝ Ս. Հ. Անանյան

Ա Ռ Ա Ջ Ա Ր Ա Ն

Սույն մատենագիտությամբ ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում Շեքսպիրի երկերի հայերեն քարգմանությունները՝ հրատարակված առանձին գրքերով:

Մատենագիտական տեղեկատուի երկրորդ մասն ընդգրկում է Շեքսպիրի մասին հայ հեղինակների գրած աշխատությունները, որոնք նույնպես հրատարակվել են իբրև առանձին գրքեր:

Երկու բաժիններում էլ նյութերի հիմնական դասավորությունը ժամանակագրական կարգն է, որից դուրս են միայն Շեքսպիրի երկերի երկու հրատարակությունները՝ դրված առաջին բաժնի սկզբում:

Ընթերցողը հնարավորություն ունի ոչ միայն տեղեկանքներ փառելու այն մասին, քե շեքսպիրյան այս կամ այն, իրեն հետաքրքրող ստեղծագործությունը հայերեն ինչ հրատարակություններ է ունեցել, այլ նաև ծանոթանալու Շեքսպիրի երկերի և նրա մասին եղած գրականության հրատարակման պատմությանը:

Շեքսպիրյան առաջին երկը հայերեն առանձին գրքով լույս է տեսել 1866 թվականին, Զմյուռնիայում: Դա «Ռոմեո և Զուլիեթի»՝ Ա. Տեմեյանի կատարած քարգմանությունն է, իսկ Շեքսպիրի մասին առաջին հայերեն գիրքը պատկանում է աշխարհահռչակ դերասան Պետրոս Աղամյանի գրչին և լույս է տեսել 1887 թվականին, Թիֆլիսում:

Շեքսպիրյան երկերի հայերեն հրատարակությունները լույս են տեսել աշխարհի տարբեր մասերում, որտեղ եղել է հայկական բնակչություն և հայ մշակութային կյանք՝ Թիֆլիս, Բաֆու, Կ. Պոլիս, Վիեննա, Վենե-

տիկ, Զմյուտնիա, Բեյրութ, Թեհրան, Բոստոն: Իսկ ամենից ավելի, իհարկե, Շեֆապիրբ հայերեն հրատարակվել է հայ մշակույթի խոշորագույն կենտրոն դարձած Երևանում:

Մատենագիտության մեջ տեղ գտած գրքերից յուրաքանչյուրի նկարագրության տակ նշումներ կան նրանց գտնվելու վայրի մասին: Նկատի ենք առել երեք գրադարան. նախ՝ Երևանի շեֆապիրյան գրադարանը (Բարեկամության, 24բ), ապա՝ Հայաստանի երկու ամենախոշոր գրադահոցները՝ Ալ. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական (Տերյան, 72) և ՀՍՍՀ ԳԱ հիմնական (Բարեկամության, 24) գրադարանները: Նշումները արված են ամեն մի գրքի նկարագրության ներքևի աջ մասում հապավումներով՝ ՇԳ (Շեֆապիրյան գրադարան), ՀԳ (Հանրապետական գրադարան), ԱԳ (Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հիմնական գրադարան): Երեք գրքի նկարագրության տակ կա համապատասխան հապավումը, կնշանակի տվյալ գրադարանն ունի այդ գրքից:

Մատենագիտության վերջում կա երկու օժանդակ ցանկ: Մեկը՝ անվանացանկը, ընթերցողին տեղեկություն կտա շեֆապիրյան երկերի հայ բարգմանիչների, խմբագիրների, վերապատմողների, ինչպես նաև Շեֆապիրի մասին գիրք, հոդված կամ առաջաբան գրած և ներկա մատենագիտության մեջ ներկայացված հեղինակների վերաբերյալ: Մյուս ցանկը Շեֆապիրի՝ հայերեն առանձին գրքերով հրատարակված երկերը ընթերցողին է ներկայացնում այբբենական կարգով: Այնտեղ կարելի է տեղեկանալ նաև այն մասին, թե Շեֆապիրի այս կամ այն երկը հայերեն առանձին գրքով ֆանի անգամ է հրատարակվել:

Շեֆապիրագիտության հայկական կենտրոնն ու գրադարանը

Շեֆապիրի երկերի հայերեն բարգմանությունները, նրանց բեմադրությունները հայ քառերո՞ւմ վաղուց ի վեր դարձել են հայկական մշակույթի բաղկացուցիչ մասը: Շեֆապիրյան երկերի՝ Հովհաննես Մասեհյանի կատարած բարգմանությունները հայ գրական լեզվի հրաշալի գոհար-

ներից են: Իսկ Պետրոս Աղամյանի, Սիրա՛նույշի, Հովհաննես Արեւյանի, Վահրամ Փափազյանի, Արուս Ոսկանյանի, Հրաչյա Ներսիսյանի դերա՛յա-
տարումները անգլիացի հանճարեղ քատերգուի պիեսներում հայ քատե-
րական արվեստի պատմության ամենափառապանծ էջերից են: Այս ամե-
նից առաջացավ Շեֆապիրազիտության կենտրոն և հատուկ գրադարան
ստեղծելու պահանջը: Երևանում շեֆապիրյան գրադարան ստեղծելու միտ-
քը և նախաձեռնությունը սրտկա՛ում է ՀՍՍՀ ԳԱ Արվեստի ինստիտուտի
դիրեկտոր, ԳԱ քղրա՛լից անդամ մուրեն Զարյանին: Նրա անձա՛յան
գրադարա՛ում եղած շեֆապիրյան ստեղծագործություններն ու ուսումնա-
սիրությունները Շեֆապիրի մասին, քվով 68 անուն, լիմֆ հանդիսացան,
որպեսզի 1964 թ. ապրիլի 23-ին Շեֆապիրի ծննդյան 400-ա՛յա՛լի տո-
նակատարության ժամանակ ստեղծվի այդ գրադարանը: Գրադարանի
գլխավոր նպատա՛յն է նպաստել Հայաստա՛ում Շեֆապիրի երկերի, նրա
մասին ստեղծված շատ ծավալուն գրա՛յա՛նության, ինչպես նաև շեֆապիր-
յան քատերգությունների հայերեն քարգժա ուրյունների և բեմադրու-
թյունների ուսումնասիրման գործին:

Գրադարանից օգտվում են գրող եր, գրականագետներ, Շեֆապիրի եր-
կերի հայ քարգժա լիչները, բեմադրողներն ու դերասան երը:

Գրադարանը բաղձացած է երեք բաժնից.

ա) Շեֆապիրի երկերը տարբեր լեզուներով.

բ) Շեֆապիրի կյանքին ու երկերին նվիրված ուսումնասիրություններ
տարբեր լեզուներով.

գ) Շեֆապիրյան երկերի հայերեն քարգժանությունների ձեռագրեր:

Այժմ գրադարանում կա մոտ երեք հազար կտոր գիրք. դրանք ներ-
կայաց՛ում են մեծ դրամատուրգի ստեղծագործության տարբեր հրա-
տարակո:քյունները, ինչպես և ուսումնասիրություններ նրա կյանքի,
ստեղծագործության և առանձին երկերի մասին: Գրադարանում կան եվ-
րոպական, ասիական և աֆրիկյան 35 լեզուներով գրքեր: Անգլերեն բնա-
գրերի մի շարք հրատարակությունների հետ միասին ուսերեն, գերմանե-
րեն, ֆրանսերեն և եվրոպական այլ լեզուներով կատարված քարգժա ու-
րյունների հրատարակություններ: Ասիական և աֆրիկյան երկրներում
հրատարակված գրքերից գրադարանն ունի շեֆապիրյան երկերը վրացե-

րեն, աղբեջաններեն, ֆողերեն, պարսկերեն, արաբերեն, երովպերեն, աֆ-
խագերեն, վիետնամերեն և այլ լեզուներով:

Շեֆապիրի ստեղծագործության նորագույն հրատարակություններից
ուշագրավ են կոնդոնում և Նյու-Յորքում լույս ընծայված առանձին մա-
տենաշարերով գրքերը, ինչպես՝ շեֆապիրյան ողբերգությունների, կա-
տակերգությունների մատենաշարերը և այլն: Այս հրատարակություննե-
րը մասսայական լի՛ելով, միաժամա՛ակ ունեն շատ բարձրարժեք ծանո-
րագրություններ և մեկնաբանություններ՝ կազմված նշանավոր շեֆապի-
րագետների կողմից:

Գրադարանի արժեքավոր գրքերից են շեֆապիրյան բանագիտաբանը
և Շեֆապիրի ստեղծագործությունների համաբարբառը: Վերջինս շատ
կարևոր է անգլիացի դրամատուրգի լեզուն ուսումնասիրելու տեսակետից:

Գրադարանի գլխավոր խնդիրներից է Շեֆապիրի երկերի հայերեն
բարգձանությունների ու շեֆապիրագիտական հայալեզու գրականության
հավաքումը: Գրադարանն ունի հայկական Շեֆապիրի առաջնելը՝ «Ռոմեո
և Զուլիետի» 1836 թ. հրատարակությունը (Ա. Տետեյանի բարգձանու-
թյամբ):

Գրադարանի գոյության 17 տարիների ընթացքում հաջողվել է ստեղ-
ծել Հովհաննես Մասեհյանի բարգձանությունների տարբեր հրատարա-
կությունների մի զեղեցիկ հավաքածու, որի մեջ են Վենետիկում, Թեհրա-
նում, Թիֆլիսում և, իհարկե, Երևանում լույս տեսած գրքերը:

Շեֆապիրագիտական գրականությունը ներկայացված է հիմնականում
անգլերեն լեզվով, և ապա հայերեն, ռուսերեն, գերմաներեն, լեհերեն,
չեխերեն, ֆրանսերեն և այլ լեզուներով:

Գրադարանը տարբեր երկրների ա՛նանավոր շեֆապիրագետներից
ստանձում է նրանց աշխատությունների հրատարակություններ՝ ինքնա-
գրերով:

Բացի գրքերից ու պարբերականներից գրադարանը հավաքում և պահ-
պանում է հայ «Շեֆապիրականին» վերաբերող ձեռագրեր, շեֆապիրյան
բեմաներով ստեղծված երաժշտա՛յան ստեղծագործությունների նոտա-
ներ, շեֆապիրյան հերոսների դերերում հանդես եկած նշանավոր դերա-

սաների լուսանկարներ, ինչպես նաև շեֆապիրյան քատերական և երա-
ժշտական կատարումների ձայնագրանքներ:

Այսպես, գրադարանում կան Շեֆապիրի հայ քարգմանիչներ Հովհան-
նես Մասեհյանի, Վարդգես Սուրենյանցի, Վահան Թորոպենցի, Խաչիկ
Գաշտենցի, Հենրիկ Սևանի և ուրիշների ձեռագրերը: Հատուկ արժեք են
ներկայացնում ականավոր ողբերգակ դերասան Վահրամ Փափազյանի
ձեռագրերը, որոնցից կարելի է նշել նրա՝ «Լիր արքայի» քարգմանու-
թյան ձեռագիրը:

Գրադարանը կազմակերպված է հասարակական հիմունքներով: Նրա
գրքային ունեցվածքը հիմնականում համալրվում է նվիրատվությու-
ններով: Այսպես, օրինակ, Մոսկվայից, քատերական ընկերության գրա-
դարանի տնօրեն Արտավազ Աղաբեկյանի շնորհիվ, գրադարանը ստա-
ցավ ավելի քան 50 անուն գիրք: Շեֆապիրազետներից մի շարք գրքեր են
ստացվել Միության տարբեր բաղաժամներից՝ Մոսկվայից, Տալլինից, Կիևից,
Թիֆլիսից, Բաֆվից և այլ բաղաժամներից:

Ուկրաինական հայտնի բանաստեղծ Պավլո Տիշինան ուղարկել է
Շեֆապիրի երկերի ուկրաինական քարգմանությունների եռնաթուղթ:
Իսկ բելոսուս ու վրաց քարգմանիչներ Գավրուկը և Գալենչիլաձեն նվիրել
են իրենց քարգմանություններից: «Շեֆապիրը մեր ժամանակակիցն է»
ուսումնասիրության հեղինակ կիևոբեմադրող Գրիգորի Կոզիցցևը կենի-
գրադից ուղարկել է իր այդ գիրքը:

Գրադարանի հարստացմանը մեծապես նպաստում են Սփյուռքի մեր
հայրենակիցները: Իրա ահայ բանաստեղծ և նկարիչ Դեր գրադարանին
նվիրել է Հովհ. Մասեհյանի բոլորի մեջ հայտնաբերված «Հուլիոս Կե-
սար» և «Կորիդան» ողբերգությունների քարգմանությունների ձեռագ-
րերը, բաց զենեպիկյան հրատարակությունը, ինչպես նաև Թեմրանում
լույս տեսած «Ռոմեո և Զուլիետի»՝ Մասեհյանի կողմից խմբագրված
հրատարակությունը: Շեֆապիրյան գրադարանին նվիրաբերում են արել
Սիրիայից՝ Ռոբերտ Ճեպենյանը, Սուրեն Գալենտերը, Միշել Չաֆմանյանը
և Պարզե Նազարյանը, լոնդոնահայեր Հովհաննես Փիլիկյանը, Արտաշես
Խաչատրյանը, Դուկաս Գրիգորյանը, Գերմանիայից՝ Արշակ Մեղրյանը,

ԱՄՆ-ից մեծ ֆանակությամբ շեֆապիրյան գրականություն են ուղարկել Սուրեն Սարգսյանը և սփյուռֆահայ նշանավոր գրող Անդրանիկ Անդրեասյանը:

Գրադարանին հատկապես մեծ օգնություն է ցույց տվել հայկականայ Գրիգոր Մազլումյանը: Նա ուղարկել է երկու հարյուրից ավելի շեֆապիրազիտական ուսումնասիրություններ, որոնց մեջ կան շատ արժեքավոր և հազվագյուտ գրքեր:

* * *

Հայկական շեֆապիրազիտական կենտրոնը ստեղծվել է շեֆապիրյան գրադարանից փոքր-ինչ ուշ՝ 1966 թվականին: Կենտրոնը հիմնադրման օրից ղեկավարում է պրոֆ. Ռուբեն Զարյանը:

Ներկայումս շեֆապիրյան կենտրոնն ունի երկու խումբ՝ քարգմանական և գիտահետազոտական: Առաջինը զբաղվում է Շեֆապիրի երկերի հայերեն քարգմանությամբ: Կենտրոնն իր առաջ նպատակ է դրել ամբողջացնելու շեֆապիրյան երկերի հայերեն քարգմանությունները՝ նախ քարգմանել Շեֆապիրի այն ստեղծագործությունները, որոնք դեռևս չկան հայերեն, և ապա կրկին անգամ քարգմանել հնացած կամ զեղարվեստական տեսակետից ոչ բարձր մակարդակ ունեցող քարգմանությունները:

Կենտրոնը պատրաստել և հրատարակել է շեֆապիրյան «Քրոնիկաների» հայերեն քարգմանությունների ժողովածուն երկու հատորով, որոնք ընդգրկում են ութ ստեղծագործություններ: Դրանցից միայն «Ռիչարդ Երրորդն» է ախֆան այդ քարգմանված երկի, մնացածն առաջին անգամ է ներկայացվել հայ ընթերցողին: «Քրոնիկաները» լույս են ընծայվել «Դրական հուշարձաններ» մատենաշարով, ունեն ընդարձակ ծանոթագրություններ:

Գիտահետազոտական խումբը մշակում է մի շարք թեմաներ, ինչպես օրինակ, «Շեֆապիրյան երկերի հայերեն քարգմանությունների պատմությունից», որի առանձին հատվածներից ներկայումս ավարտված են «Համլետի» Մաեսեյանի երկու քարգմանությունները», «Շեֆապիրի սոնետներ» և նրանց հայերեն քարգմանությունները», «Անտոնիոս և Կլեոպատրայի» հայերեն քարգմանությունները» ուսումնասիրություններ:

Կենտրոնում կազմված է «Շեֆապիրի տիպերի հանրագիտարան», որը հայ բնօրհան անհրաժեշտ տեղեկություններ կտա դրամատուրգի ամենատարբեր ստեղծագործություններում եղած բոլոր կերպարների մասին: Գրվել է «Փափագյանի Համլետը» ուսումնասիրությունը: Կենտրոնը լույս է բնծայում Հայկական շեֆապիրյան տարեգիրք՝ «Շեֆապիրականը»: Արդեն լույս է տեսել վեց գիրք: Հրատարակության է պատրաստվում յոթերորդը: Տարեգիրքին աշխատակցում են շեֆապիրագետներ, գրականագետներ, արվեստագետներ, բարգմանական տեսության մասնագետներ, ինչպես նաև դերասաններ ու գրողներ ոչ միայն Հայաստանից, այլև Խորհրդային Միության տարբեր ֆաղաֆներից և արտասահմանյան մի շարք երկրներից:

Տարեգիրքը տպագրում է հոդվածներ, հրապարակումներ, հուշեր և շեֆապիրյան այլ նյութեր:

«Շեֆապիրականի» վերջին՝ վեցերորդ գիրքը, որ նվիրված է Հովհաննես Մասեյանի կյանքին ու գործին, հրա բարգմանական արվեստին, լույս տեսավ 1980 թ.: Կենտրոնը լույս է բնծայել նաև «Հովհաննես Հովհաննիսյան. վիլյամ Շեֆապիր», «Հովհաննես Թումանյան. Շեֆապիրի մասին» գրքույկներ:

Կենտրոնը հրատարակության է պատրաստել Շեֆապիրի երկերի հայերեն բարգմանությունների տասնհատորյակը:

Շեֆապիրագիտական կենտրոնի աշխատանքների մեջ կարևոր տեղ են զբաղում գիտական նստաշրջանները, որոնք անց են կացվում տարին մեկ անգամ՝ Շեֆապիրի ծննդյան տարեդարձներին: Այդ նստաշրջանների հիմնական նպատակն է լուսաբանել «Շեֆապիրը և հայ իրականությունը» հիմնահարցի տարբեր կողմերը:

Շեֆապիրագիտության հայկական կենտրոնը սերտ համագործակցության մեջ է արտասահմանյան շեֆապիրագիտական ընկերությունների հետ:

ՇԵՔՍՊԻՐԻ ԵՐԿԵՐԸ ՀԱՅԵՐԵՆ

ԵՐԿԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆԵՐ

1951—1955

1. Ընտիր երկեր: Երեք հատորով: Խմբագրությամբ և առաջաբանով Հովհ. Մամիկոնյանի: Երևան, Հայպետհրատ, 1951—1955:

Հտ. 1. Թարգմանություն Հովհ. Մասեհյանի: 1951, 596 էջ, 1 դիմանկ.: Բովանդ.՝ Համլետ:—Օթելլո:—Մակբեթ:—Արքա Լիր:—Ռոմեո և Ջուլիետ (Թարգմ. Խ. Դաշտենց):—Վենետիկի վաճառականը:—Մանրագրություններ: ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

2. Հտ. 2. Թարգմանություն Խաչիկ Դաշտենցի: 1953, 576 էջ, 1 դիմանկ.: Բովանդ.՝ Սխալների կոմեդիան:—Անսանձ կնոջ սանձահարումը:—Վերոնացի երկու աղնվականները:—Սիրո ապարդյուն ճիգերը:—Տասներկուերորդ գիշեր կամ ինչ որ կամենաք:—Վինձորի զվարճասեր կանայք:—Միջամառնային գիշերվա երազ (Թարգմ. Վ. Սուրենյանի):—Իզուր տեղը մեծ աղմուկ:—Մանրագրություններ: ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

3. Հտ. 3. Թարգմանություն Խաչիկ Դաշտենցի: 1955, 472 էջ, 1 դիմանկ. Բովանդ.՝ Ռիչարդ Նորրորդ:—Հուլիոս Կեսար:—Անտոնիոս և Կլեոպատրա:—Տիմոն Աթենացի:—Զմեռային հեքիաթ (Թարգմ. Ստ. Ալաջաջյանի):—Մանրագրություններ: ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

4. Ընտիր երկեր: Երկու հատորով: Երևան, Հայպետհրատ, 1964:

Հտ. 1. 908 էջ: Բովանդ.՝ Համլետ (թարգմ. Հովհ. Մասեհյանի):—Օթելլո (թարգմ. Հովհ. Մասեհյանի):—Մակբեթ (թարգմ. Հովհ. Մասեհյանի):—Լիրարքա (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Ռոմեո և Ջուլիետ (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Վենետիկի վաճառականը (թարգմ. Հովհ. Մասեհյանի):—Մանրագրություններ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԴ

5. Հտ. 2. 960 էջ: Բովանդ.՝ Ռիչարդ Երրորդ (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Հուլիոս Կեսար (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Տիմոն Աթենացի (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Զմեռային հեքիաթ (թարգմ. Ստ. Ալաջաջյանի):—Կորիոլան (թարգմ. Խ. Դաշտենցի):—Վերջաբան (Հովհ. Մամիկոնյանի):—Մանրագրություններ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

ԱՌԱՆՁԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՅԻՆՔՆՈՒՆՆԵՐ

1 8 6 6

6. Համկոս և Ճիպեկդա: Ողբերգություն ի հինգ արարվածս, Սթիվընսի, Մալոնի և Ս. Ճոնսոնի օրինակաց դիմընդդիմեալ բնագրէ: Թարգմանաւած Ա. Կ. Տէտէեանէ, Զմյուռնիա, տպագրություն Տետեյան, 1866, 112 էջ:

ՇԳ, ՀԳ

1 8 8 0

7. Օտելլո: Վենետիկի մալր: Ողբերգություն հինգ արարվածով, Շեքսպիրի կենսագրությամբ, III, թարգմանություն Ստեփանոսի Սուլիսանյանց, Տիֆլիս, Հովհաննէս Մարտիրոսյանցի տպարան, 1880, 168 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

8. Աստղիկ և Աղոնիս: Թարգմանեաց Արթաքի Համբարդաբեթան: [Թարգմանված է գրաբար, արձակ]: Կ. Պոլիս, տպագրություն Մարգարյան, 1886, 61 էջ:

ՀԳ, ԱԳ

9. Համլետ: Դանիայի իշխան: [Շեքսպիրի «Համլետ» ողբերգության համառոտ բովանդակությունը արձակի վերածած]:— Թարգմանեց Սեյադ Ամիրյանց: Բաբու, հրատարակություն Սմբատ-բեկ Լալայանցի, 1886, 48 էջ:

ՀԳ, ԱԳ

10. Զուր տեղը մեծ աղմուկ: Կատակերգություն հինգ գործողությամբ: «Գերմաներենից հայերեն թարգմանեց Հովհաննես Լալայան: Թիֆլիս, Հովհ. Մարտիրոսյանցի տպարան, 1888, 111 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

11. Լիբ քաղավոր: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Ստ. Մալխասյանց: Ս. Պետերբուրգ, տպարան Ի. Ն. Սկորոխոզովի, 1888, 186 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

12. Համլետ: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանություն Սենեքերիմ Արծրունու: Թիֆլիս, հրատարակություն Բարսեղ Քամալյանի, 1889, 125 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

13. Լիբ քաղավոր: Հստ Շեքսպիրի: Ժողովրդական ընթերցանության համար: Փոխադրեց օրիորդ Շ. Տեր-Նիկողայոսյան: (Երկու պատկերով): Թիֆլիս, տպարան «Արոր» Տ. Նազարյանի, 1891, 38 էջ, նկ.:

ՀԳ

1 8 9 2

14. Մակրեր: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Ստ. Մալ-
խասյանց: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց հրատ. ընկ., 1892, 108 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 4

15. Համլետ: Դանեմարքի իշխան: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգ-
լերենից թարգմանեց Հովհաննես խան Մասեհյան: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց
հրատ. ընկ., 1894, 223 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 5

16. Ինչպես կուգեմ: Թատրերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց
անգլերենից Հովհաննես խան Մասեհյանց: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց հրատ.
ընկ., 1895, 159 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 6

17. Թոմեոս և Զուլիկա: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց
անգլերենից Հովհ. խան Մասեհյան: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց հրատ. ընկ.,
1896, 189 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 7

18. Վեներտիկի վանառականը: Թատրերգություն հինգ արարվածով:
Թարգմանեց անգլերենից Հովհ. խան Մասեհյան: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց
հրատ. ընկ., 1897, 133 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 8

19. Արքա Լիր: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց անգլի-
երենից Հովհ. խան Մասեհյան: Թիֆլիս, Թիֆլիսի հայոց հրատ. ընկ., 1898,
180 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ.

1 8 9 9

20. Համլետ: Թարգմանեց Դարեգին Հ. Բաբաղյան: Վիեննա, Մխիթարյան տպարան, 1899, 183 էջ, 1 դիմանկ.: Տիտղթ. վրա անդլերեն՝ *Shakespeare Hamlet*. Translated into Armenian by Garekine H. Papazian.

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 0 3

1. Վեպի ի դերից Շեկսպիրա: [Արձակ վերաշարադրանք Չարլզ և Մերի Հեմերի]: Վերն. առաջ՝ կամբա: Թարգմանեց Թ. Տեր-Ստեփաննոսյան: Վենետիկ—Սուրբ Ղազար, 1903, 271 էջ:

Բովանդ.՝ Ռոմիո և Ջուլիետ:—Վենետկացի վաճառականն:—Օթելլո:—Զգոնացուցանել կին ժանտաբնույթ:—Համլետ:—Դեր սխալանաց և շփոթի:—Մակբեթ:—Սիմբրլին:—Տիմոն Աթենացի:—Որսևս և հաճո է քեզ: Արքայն իհեր:—Փոթորիկն:

ՇԳ

1 9 0 4

22. Ձմեռային հեփար: № 1 Համառոտություն Մերի և Չարլզ կամբի: Թարգմանություն Հար. Նահապետյանցի: Թիֆլիս, տպարան «Հերմես», 1904, 29 էջ:

ՇԳ, ՀԳ

23 Օթելլո: Թարգմանեց Դարեգին Հ. Բաբաղյան: [Թարգմանված է արձակ]: Կահիրե, 1904, 186 էջ: Տիտղթ. վրա անդլերեն՝ *Shakespeare Othello*, Translated into Armenian by Garekine H. Papazian.

ՇԳ, ՀԳ

1 9 1 0

24. Ձմեռային հեփար: Հստ Շեքսպիրի: Վերակազմեց Ղ. Աղայան: Թիֆլիս, հրատ. ԿՀԲ րնկ., 1910, 48 էջ:

ՇԳ, ԱԳ

25. Հովիոս Կեսար: *Տրամ հինգ դործողություն: Թարգմանեց անգլերենի Մաթիլտ Գ. Պաղտասարյան: Պրուսա, Կ. Պոլիս, տպագրություն Հ. Մատթեոսյանի, 1910, 153 էջ:*

ՇԳ, 2Գ

26. Շեյքսպիրյան պատմվածքներ: [Արձակ վերաշարադրանք Ջարլզ և Մերի Լեմերի]: Ա. Վենետիկի վանառականը: Պատկերազարդ: Թարգմանեց տորթ. Հովս. Տ. Ստեփանյան: Հրատարակիչ Վ. և Պ. Զարդարյան եղբայրք: Կ. Պոլիս, 1910, 31 էջ, նկ.: Վերն. առաջ՝ Լեմ Ջարլզ և Մերի:

ՇԳ, 2Գ

1 9 1 1

27. Անտոնիոս և Կլեոպատրա: (*Տրամ հինգ արարվածով*): Թարգմանեց Գ. Ֆնտրլյան (*Փառնակ*): Փարիզ, տպագրություն Կ. Ներսեսյանի, 1911, 108 էջ, 1 դիմանկ.:

ՇԳ, 2Գ

1 9 1 2

28. Միջամառնային գիշերվա երազ: Midsummer Night's Dream Թարգմանված հռչակավոր «Globe Edition» հրատարակությունից, որ հայտնի է նաև «The Cambridge Shakespeare» անունով: Թարգմանություն Վարդգես Սուրենյանցի: Թիֆլիս, տպարան Ա. Կերեսելիձեի, 1912, 63 էջ: («Հուշարարի» մատենադարան, № 14):

ՇԳ, 2Գ, ԱԳ

29. Ռոմեո և ժյուլիետ: Ողբերգ հինգ արարքով: Բնագրեն Թարգմանեց Մեսրոպ Նուպարյան: Իզմիր, տպագրություն Մամուրյան, 1912, 176 էջ:

2Գ

30. Համլեր: Իշխան Տանըմարֆալի: (*Ողբերգություն հինգ արարվածով*): Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպագրություն Մ. Տեր-Սահակյանի, [առանց թվականի], 135 էջ:

ՇԳ, 2Գ

1 9 2 1

31. Համլետ: Իշխան Դանեմարֆայի: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Վիեննա, Մխիթարյան տպարան, 1921, 161 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 2 2

32. Շեյֆսփիրյան ավանդավեպեր: [Արձակ վերաշարադրանք Չարլզ և Մերի Լեմերի]: Թարգմանեց Մ. Վերաժին: Հտ. 1, Բոստոն, տպարան «Հայրենիք», 1922, 212 էջ:

Վերն. առաջ՝ Լեմ Չարլզ և Լեմ Մերի:

Բովանդ.՝ Ո՞վ էր Լեմ [ներածական հոդված թարգմանչի]: Ռոմեո և Ջյուլիետ:—Փոթորիկը:—Օթելլո:—Կովասեր կնոջ ընտանեցումը:—Լիր արքա:—Ասառ գիշերվան մը երազը:—Համլետ:—Չմեռվա պատմությունը:—Վենետիկի վաճառականը:—Աստվածահայտնություն [Տասներկուերորդ գիշեր]:

ԱԳ

33. Վենետիկի վաճառականը: Կատակերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Վիեննա, Մխիթարյան տպարան, 1922, 111 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, Ա.9

34. Օթելլո: Վենետիկի մավրը: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Վիեննա, Մխիթարյան տպարան, 1922, 151 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

35. Օթելլո: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Կ. Պոլիս, տպագր. Օ. Փելլեյան և ընկ., 1922, 154 էջ:

ՇԳ, ՀԳ

1 9 2 3

36. Մակրեր: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Վիեննա, Միխիթարյան տպարան, 1923, 111 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՇԳ, ԱԳ

1 9 3 3

37. Վենետիկի վաճառականը: Կատակերգություն հինգ արարվածով: Թարգմ. Հովհաննես Մասեհյանի: [Ներածական հոդված՝ «Շեքսպիրի» Վենետիկի վաճառականը», Սիմոն Հակոբյանի]: Երևան, Պետհրատ, 1933, 171 էջ: (Պետհրատի էժանագին գրադարան):

ՇԳ, ՇԳ, ԱԳ

1 9 3 4

38. Մակրեր: Թարգմ. Հովհաննես Մասեհյանի: Խմբ. Ե. Չարենց: [Ներածական հոդված՝ «Շեքսպիրը և նրա «Մակբեթը», Վ. Թերզիբաշյանի]: Երևան, Պետհրատ, 1934, 162 էջ: (Պետհրատի էժանագին գրադարան):

ՇԳ, ՇԳ, ԱԳ

1 9 3 6

39. Համլետ: Իշխան Դանեմարսայի: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: [Ներածական հոդված՝ «Շեքսպիրը և նրա «Համլետը», Սիմոն Հակոբյանի]: Երևան, Պետհրատ, 1936, 228 էջ: (Պետհրատի էժանագին գրադարան):

ՇԳ, ՇԳ, ԱԳ

40. Օրելլո: Վենետիկի մավրը: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց՝ Հովհ. Մասեհյան: Բնագրի համեմատությամբ խմբագրեց Վահան Թոթովենցը: [Ներածական հոդվածները՝ «Շեքսպիր (Կենսագրական համառոտ տեղեկություններ)» Վահան Թոթովենցի և «Շեքսպիրի «Օթելլոն» Սիմոն Հակոբյանի]: Երևան, Պետհրատ, 1936, 216 էջ: (Պետհրատի էժանագին գրադարան):

ՇԳ, ՇԳ, ԱԳ

17

1 9 3 8

41. Արֆա Լիր: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անդերենից թարգմանեց Հովհ. խան Մասեհյան: Երևան, Պետհրատ, 1938, 220 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 4 2

42. Հանուն հայրենիքի: Գրական կոմպոզիցիա Սուրեն Քոչարյանի: Թարգմանություն Ս. Սուքիասյանի: Երևան, Հայպետհրատ, 1942, 28 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 4 4

43. Հավիոս Կեսար: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Խաչիկ Դաշտենց: Վ. Թերզիբաշյանի խմբագրությամբ և առաջաբանով: Երևան, Հայպետհրատ, 1944, 108 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 4 6

44. Կոմեդիաներ: Բնագրից թարգմանեցին Խաչիկ Դաշտենց և Վահրամ Թերզիբաշյան: Խմբագրություն, առաջաբան և ծանոթագրություններ Վ. Թերզիբաշյանի: Երևան, Հայպետհրատ, 1946, 389 էջ:

Բովանդ.՝ Առաջաբան:— Տասներկուերորդ գլուխը:— Ոչնչից շատ աղմուկ:— Սխալների կոմեդիան:— Վերոնայի երկու ազնվականները:— Մանրագրություններ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 5 0

45. Տիմոն Աթենացի: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Բնագրից թարգմանեց Խ. Դաշտենց: Խմբագրությամբ Հովհ. Մամիկոնյանի: Երևան, Հայպետհրատ, 1950, 151 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 5 1

46. Շեյնսբիրյան ավանդավեպ: Արֆա Լիր: Կազմեց Գասար Իփեկյան: Բեյրութ, տպարան «Համազդային» ընկ., 1951, 56 էջ, նկ.:

ՇԳ

1 9 6 1

47. Լիր արֆա: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Խ. Դաշտենց: Երևան, Հայպետհրատ, 1961, 130 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

48. Համլետ: Իշխան Դանեմարսայի: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Հովհ. Մասեհյան: Երևան, Հայպետհրատ, 1961, 139 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

49. Սոնետներ: Անգլերենից թարգմանեցին Դավիթ Դավթյան, Հովհաննես Քելեշյան: [Ներածական հոդված՝ «Շեքսպիրն իբրև բանաստեղծ», Հովհաննես Մամիկոնյանի]: Երևան, Հայպետհրատ, 1961, 170 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 2

50. Հուլիոս Կեսար: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Վենետիկ. Ս. Ղազար, 1962, 123 էջ:

ՇԳ, ՀԳ

51. Ռոմեո և Ջուլիետ: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: (Երկրորդ և վերամշակված թարգմանություն անգլերեն բնադրից): Թեհրան, տպարան «Մոդեռն», 1962, 160 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

52. Կորիոլան: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան [Ներածական հոդված՝ «Կորիոլան» Գեորգ Դարֆիի]: Վենետիկ—Ս. Ղազար, 1962, 165 էջ:

ՇԳ

1 9 6 4

53. Աֆորիզմներ: Քաղեց Նշան Մուրադյան: Երևան, Հայպետհրատ, 1964, 83 էջ, 1 դիմանկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 6

54. Համլետ: Իշխան Դանեմարտայի: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Հովհ. Մասեհյան: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1966, 264 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

55. Ռիչարդ երրորդ: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերեն բնագրից թարգմանեց Գեորգ Դարձի: ԹԼՀրան, տպարան «Մոդեռն», 1966, 217 էջ, նկ.:

ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 7

56. Անտոնիոս և Կլեոպատրա:—Բազում աղմուկ վասն ոչնչի:—Փոքորիկը: Թարգմանեց Հովհաննես Մասեհյան: Բեյրութ: Տպարան «Համազգային», 1967:

Բովանդ.՝ Անտոնիոս և Կլեոպատրա: Ողբերգություն 5 արարվածով, էջ 3—144:—Բազում աղմուկ վասն ոչնչի: Կատակերգություն 5 արարվածով, էջ 1—104:—Փոքորիկը: Թատերախաղ 5 արարվածով, էջ 1—86:

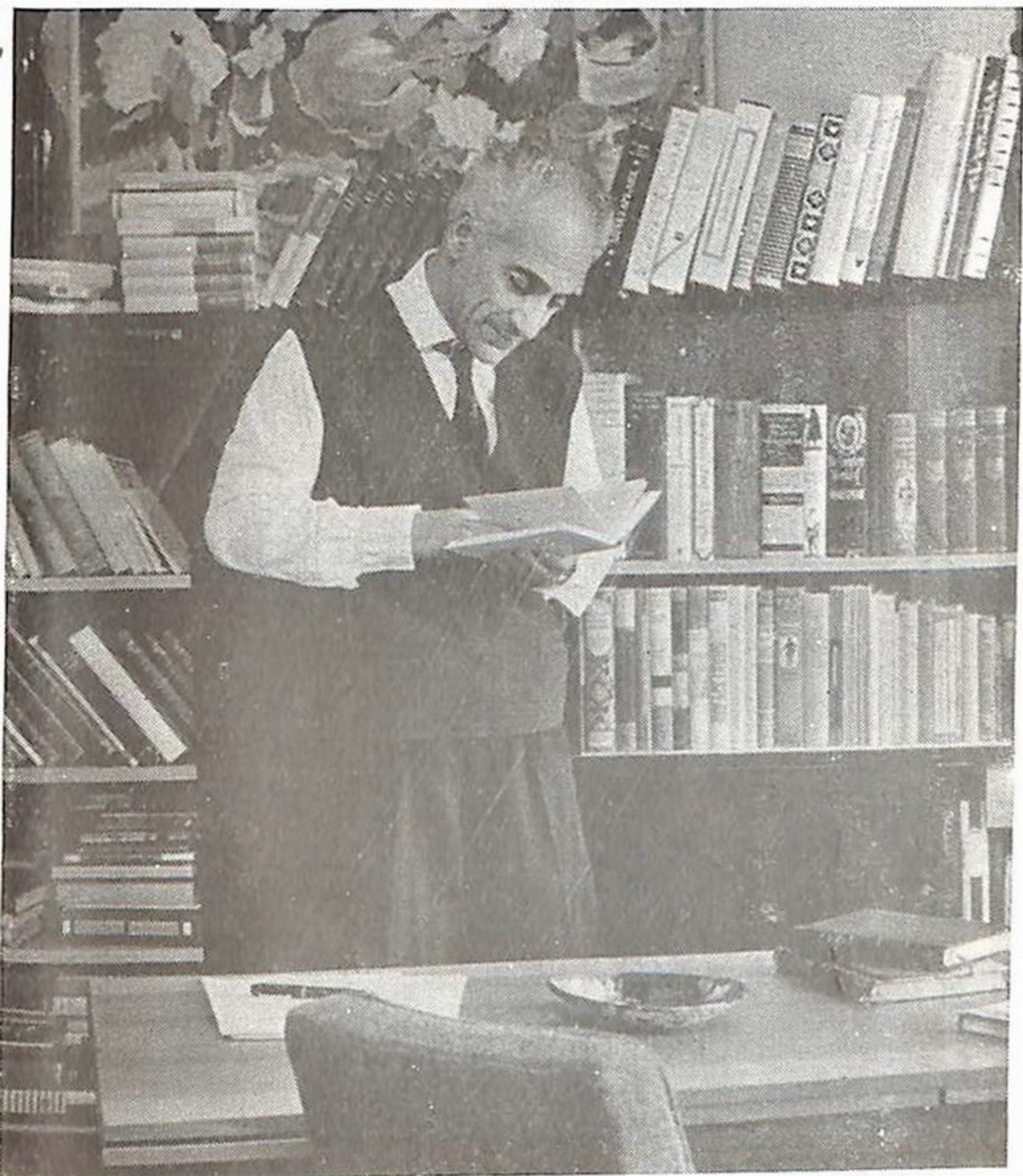
ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 0

57. Լիր արքա: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Խաչիկ Դաշտենց: Նկարները՝ Ալեքսանդր Գրիգորյանի: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1970, 239 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

58. Շեքսպիրը մանուկների համար, Ջեննի Լանգի: Անգլերենից թարգմանեց Սուսաննա Մկրտչյան: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1970, 92 էջ:

2002 թվ. թղթակից անդամ Ռ. Զարյանը իր աշխատասենյակում:

Պետրոս Աղամյանի Համլետի դերում. 1888 թ.:

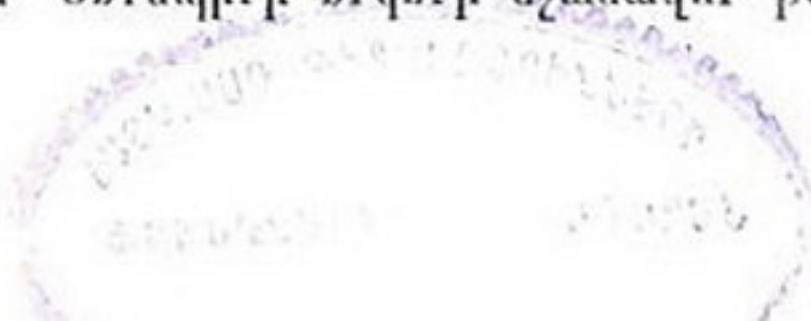

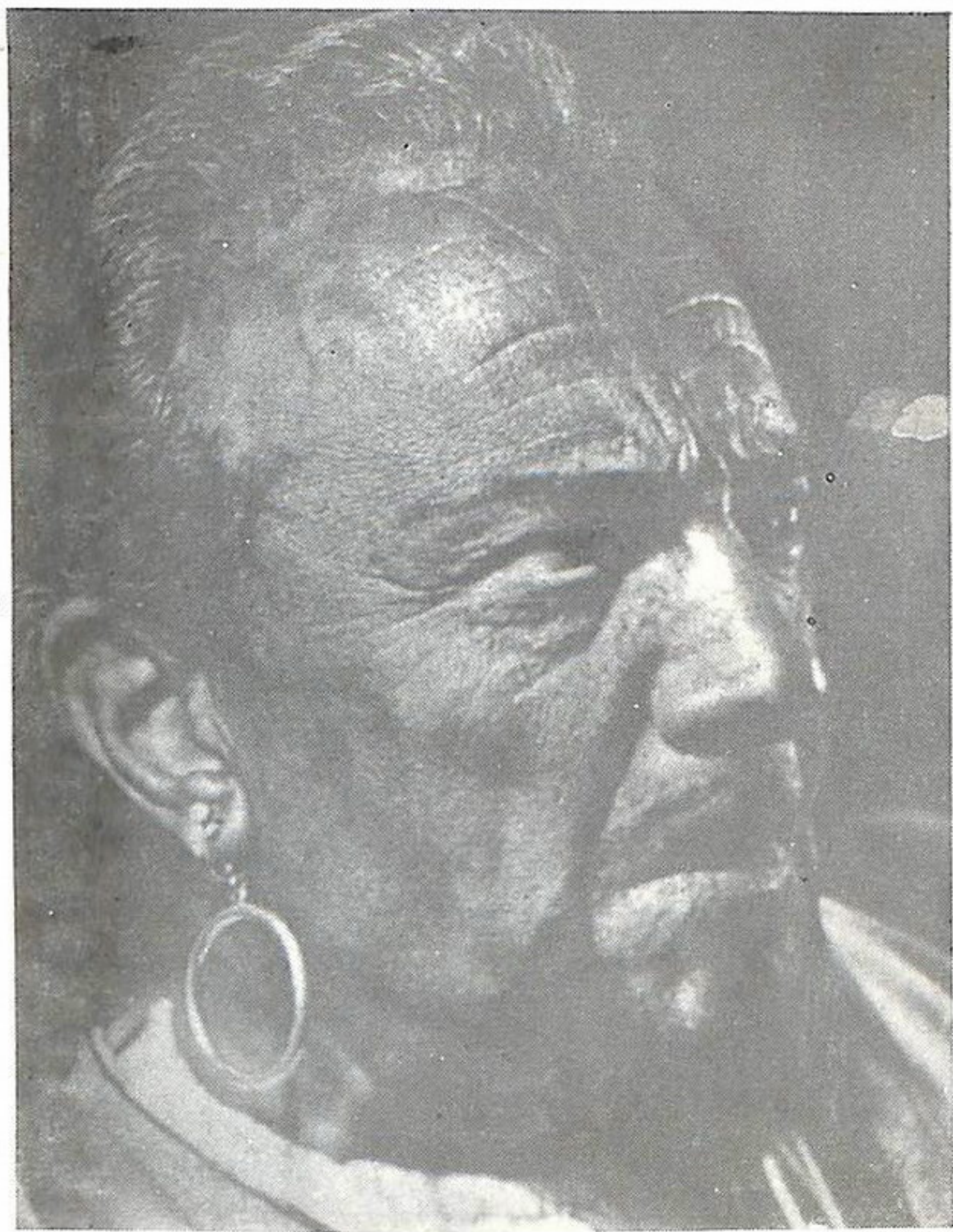
Սիրանուշ:

Հովհաննես Մասեկյան՝ Շենապիրի երկերի նշանավոր բարգմանիչ:

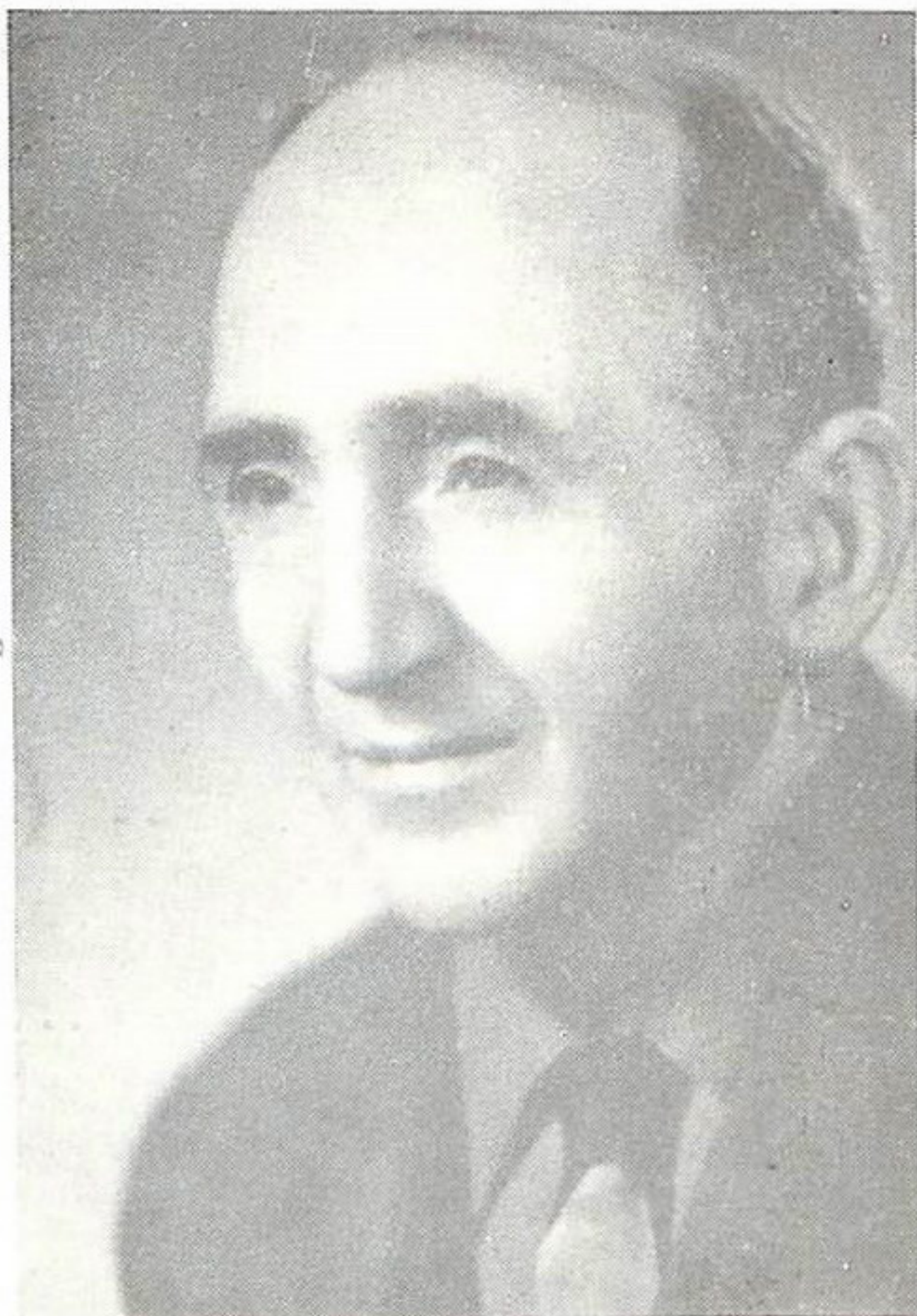

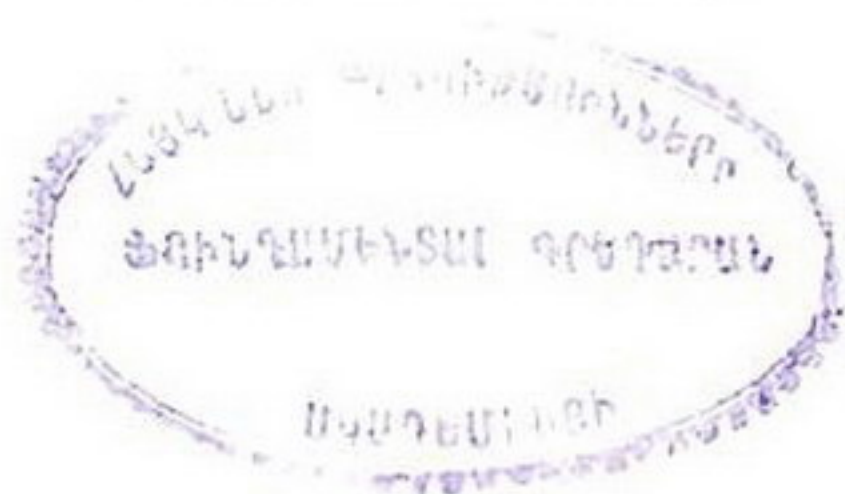
Վահրամ Փափազյանը Օրենկոյի դերում:

Վաճառքի փափագով և Ռուբեն Զարյանի շեփարհյան աշխատությունների հրատարակություններից:

Խաչիկ Դաշտենց՝ գրող, Նեխախիբի քարգմանիչ:

Բովանդ.՝ Անսանձ կնոջ սանձահարումը— Փոթորիկ— Վենետիկի վա-
ճառականը— Ի նշպես կուղեր:— Ձմեռային հեքիաթ:— Սխալների կոմեդիան:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 1

59. Մակբեթ: Ողբերգություն 5 արարվածով: Անդլերենից թարգմանից
Հովհ. Մասեհյան: Նկարները՝ Ալեքսանդր Գրիգորյանի: Երևան, «Հայաս-
տան» հրատ., 1971, 175 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 2—1 9 7 3

60. Քրոնիկներ: Թարգմանությունը խաչիկ Դաշտենցի և Հենրիկ Սևանի:
Թարգմանական խմբագիրներ Արուս Թադևոսյան և Արմեն Հովսեփյան:
Հնդհանուր խմբագրությամբ Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.,
1972—1973: («Գրական հուշարձաններ» մատենաշարով):

Հտ. 1. 575 էջ, դիմանկ.:

Բովանդ.՝ Ռիչարդ Երկրորդ:— Հենրի Զորրորդ:

Մասն առաջին:— Հենրի Զորրորդ: Մասն երկրորդ:— Հենրի Հինգերորդ:
ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

61. Հտ. 2. 682 էջ, դիմանկ.:

Բովանդ.՝ Հենրի Վեցերորդ: Մասն առաջին:— Հենրի Վեցերորդ: Մասն
երկրորդ: Հենրի Վեցերորդ: Մասն երրորդ:— Ռիչարդ Երրորդ:— Հոդ-
վածներ և ծանոթագրություններ:— Երկու խոսք:— Յու. Շվեդով Շեքսպիրի
պատճական քրոնիկները: Ռ. Զարյան, Շեքսպիրի քրոնիկները հայերեն:—
Ներածական հոդվածներ (Ն. Մուրադյան) և ծանոթագրություններ (Ա. Հով-
սեփյանի, Բ. Անդրեասյանի, Ն. Մուրադյանի, Ա. Գրիգորյանի)՝ «Ռիչարդ
Երկրորդ»:— «Հենրի Զորրորդ»:— «Հենրի Հինգերորդ»:— Հենրի Վեցե-
րորդ:— «Ռիչարդ Երրորդ»:

1 9 7 4

62. Ռումեո և Զուլիեա: Ողբերգություն հինգ արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Խաչիկ Դաշտենց: Նկարները՝ Ալեքսանդր Գրիգորյանի: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1974, 240 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 8 0

63. Օրելո: Ողբերգություն 5 արարվածով: Անգլերենից թարգմանեց Հովհ. Մասեհյան: Նկարները՝ Ալեքսանդր Գրիգորյանի. Երևան, «Սովետական գրող» հրատ., 1980, 235 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԿ

ՇԵՔՍՊԻՐԻ ՄԱՍԻՆ

1 8 8 7

64. Աղամյան Հ. Պետրոս Շեքսպիր և յուր Համլետ ողբերգության աղբյուրն ու քննադատությունները: Աշխատասիրեց՝ Պետրոս Հ. Աղամյան, դերասան: Թիֆլիս, տպարան Հովհաննես Մարտիրոսյանցի, 1887, 113 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 3 5

65. Սուրխարյան Հարություն Հոմերոս: Շեքսպիր: Երևան, Պետհրատ, 1935, 583 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 4 4

66. Շեքսպիրի ծննդյան 380-ամյակին նվիրված Համամիութենական գիտահետազոտական կոնֆերանս և թատրոնական ֆեստիվալ, 6-րդ: Շեքսպիրը հայ բեմում: (Կոնֆերանսի և ֆեստիվալի օրացույցային պլանը): Երևան, Հայպետհրատ, 1944, 15 էջ:

ՀԳ

1 9 5 6

67. Թերզիբաշյան Վահրամ Շեքսպիրը հայերեն: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1956, 135 էջ, դիմանկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

23

68. Շեֆսպիրը հայ բեմում: [Ալբոմ և համառոտ բացատրություններ]: Կաղամեցին՝ Լ. Խալաթյան, Խ. Սամվելյան: Խմբագիր՝ Վ. Վաղարշյան: Երևան, Հայկական թատերական ընկ., 1956, 78 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 5 9

69. Սամվելյան Լուիզա Շեֆսպիրը հայ բեմում: Երևան, ՀՍՍՀ քաղաքական և գիտական գիտելիքների տարածման ընկ., 1959, 36 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 1

70. Սամվելյան Լուիզա Աղամյանը և Շեֆսպիրի կերպարները: Երևան, Հայպետհրատ, 1961, 247 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 3

71. Դարֆի Գեորգ Հովհաննես Մասեհյան: 1864—1931: Մահվան 30-ամյակի առթիվ: Թեհրան, Հրատ. Հովհ. Մասեհյանի հիշատակի հավերժացման կենտրոնական հանձնախմբի, 1963, 32 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ

1 9 6 4

72. Շեֆսպիրը հայ բեմում: 400: [Ծննդյան 400-ամյակի առթիվ]: Երևան, Հայկական թատերական ընկ., 1964, 10 ծալքաթերթիկ շեֆսպիրյան դերակատարումների պատկերներով մի թղթապանակում:

Բովանդ.՝ Նախասովետական շրջան:—Անսունձ կնոջ սանձահարումը:—Վենետիկի վաճառականը:—Մակրեթ:—Վինձորի զվարճասեր կանայք:—Օթելլո:—Համլետ:—Տասներկուերորդ գիշեր:—Օպերային թատրոնում («Օթելլո», «Ռոմեո և Ջուլիետ»):—Լիր արքա:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

73. Փափագյան Վահրամ Իմ Օթելլոն: Երևան, Հայպետհրատ, 1964, 512 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 5

74. Զարյան Ռուբեն Աղամյանի Շեքսպիրը: Առաջարան՝ Մարտիրոս Սարյանի: Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1965, 303 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

75. Հովհաննիսյան Հովհաննես Վիլյամ Շեքսպիր: Տեքստը և ծանոթագրությունները նշան Մուրադյանի: Խմբագրություն և առաջարան Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՌ ԳԱ հրատ., 1965, 131 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 6

76. Շեքսպիրական: Հայկական շեքսպիրյան տարեգիրք, գիրք 1: Խմբագրությամբ Ռուբեն Զարյանի Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1966, 408 էջ:

Բովանդ.՝ Բարի ճամփա—Մարտիրոս Սարյան:—Խմբագրողի կողմից—
Ռուբեն Զարյան: Շեքսպիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—Ո՞րն է խընդիրը (Համլետի «Լինե՞լ, թե չլինե՞լ» մենախոսության կառուցվածքային ֆունկցիայի մասին)—Վ. Ռոզով:—Համլետի մի մենախոսության շուրջ—Վ. Փափագյան:—Ինչպես կհրատարակվի Շեքսպիրը—Հովհ. Փիլիկյան:—Շեքսպիրի աֆորիզմները—Ն. Մուրադյան:—Գարեգին Զարբհանալյանը Շեքսպիրի մասին—Մ. Նարյան:—Էջեր հայ շեքսպիրագիտության պատմությունից—Ռ. Զարյան:—Շեքսպիրի երկերի քաղվածքային հարցերից: Հովհ. Մասիսյանի շեքսպիրյան թարգմանությունների լեզվական արվեստը—Վ. Առաքելյան:—Իմ աշխատանքը շեքսպիրյան թարգմանությունների վրա—Խ. Դաշտենց: Շեքսպիրը քաղցրում:—Ստանիսլավսկի և Շեքսպիր (Կ. Ստանիսլավսկու աշխատանքը «Համլետի» վրա)—Ս. Նելս:—Աբելյանի շխաղացած Համլետը—Բ. Հովակիմյան: Շեքսպիրը արվեստում: «Լիր արքայի» համար Արամ Խաչատրյանի գրած երաժշտությունը—Է. Բարուտչևա:—Հայ բեմական

բիշնեբը Շեքսպիրի մեկնաբան—Լ. Խալարյան:—Հաղորդումներ և ճշգրտա-
կումներ:—«Համլետի» մի նոր թարգմանություն—Հրապարակում և առաջաբան
Շ. Նազարյանի:—Վահան Թոթովենցի երկու թարգմանության մասին—Հրա-
պարակում և առաջաբան Լ. Աբեղյանի:—Վ. Սուրենյանցը Շեքսպիրի Սոնետ-
ների թարգմանիչ—Հրապարակում և առաջաբան Բ. Անդրեասյանի:—Գ.
Ֆեոդոսյանի անտիպ նամակը—Հրապարակում և առաջաբան Ա. Ավետիսյա-
նի:—Մատենագիտական ցանկեր:—Շեքսպիրյան գիտահետազոտական կոն-
ֆերանսը և ֆեստիվալը Երևանում (1944)—Բ. Հարությունյան:—Շեքսպիրյան
տարեգրություն (1964)—Ն. Էլրակյան:—Մատենագիտական ցանկ (1964)—
Ն. Էլրակյան:—Հավելված:—Հովհ. Մասեհյանի նամակները—Տեքստը պատ-
րաստեցին և ծանոթագրեցին Վ. Վարդանյան և Ն. Մուրադյան:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1967

77. Զարյան Ռուբեն Շեքսպիրը և հայերը: Դասախոսություն կարդացված
Հոնոլոուսում 1965 թ. մայիսի 30-ին, Երևան: Հայկական թատերական ընկ.,
1967, 73 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

78. Շեքսպիրական, Հայկական շեքսպիրյան տարեգիրք: Գիրք 2: Խմբա-
գրությամբ Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1967, 508 էջ:

Բովանդ.՝ Շեքսպիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—Մտածումներ
«Արքա Լիրի» մասին—Վ. Փափազյան:—«Արքա Լիր» (Ռեժիսյորի օրագրից)—
Գ. Կոզինցև:—Պատմության փիլիսոփայությունը շեքսպիրյան երկերում—
Վլ. Ռոզով:—Շեքսպիրը և հասարակական միտքը:—Շեքսպիրի ստեղծագոր-
ծության մեկնաբանման կլասիցիստական փուլը—Ն. Մինց:—Հայկական Շե-
քսպիրի անցյալից—Մ. Նաբյան:—Շեքսպիր և Սայաթ-Նովա (Հովհ. Թու-
մանյանի հետքերով)—Պ. Սևակ:—Էջեր հայ շեքսպիրագիտության պատմու-
թյունից—Ռ. Զարյան:—Միլեայիլ Մորոզով—Զ. Օհանյան:—Շեքսպիրի երկերի
բարձրագույն խաղերից:—Մասեհյանի տաղաչափական գյուտը—Ն. Մու-
րադյան:—«Համլետի» հայերեն բառարանը—Վ. Առափելյան:—Մի տվյալի
պարզաբանում—Ռ. Զարյան:—Հովհ. Մասեհյանի կյանքի հիշարժան տարե-

թվերը—Վ. Վարդանյան:—Շեքսպիրը քատրոնում:—Շեքսպիրի մուտքը հայ
թատրոն («Մակբեթ» ամբողջական բեմադրության 100-ամյակի առթիվ)—Գ.
Ստեփանյան:—Այրա Օլդրիջը և հայ իրականությունը—Բ. Հովակիմյան:—
Գուրգեն Զանիբեկյանի Օթելլոն (ծննդյան 70-ամյակի առթիվ)—Հովհ. Մա-
միկոնյան:—Լորենս Օլիվլիեի մոլեգին Օթելլոն—Ս. Ռիզակ:—Սերգո Զաքա-
րիաձեի լիր արքան—Ա. Գրիգորյան:—Երկու ժամ Վիտենբերգի համալսարա-
նում (մի պատառիկ ուսանողական գրառումներից)—Լ. Խալաթյան:—Շեքս-
պիրը արվեստում:—Արամ Խաչատրյանի «Օթելլոն»—Ն. Միկոյան:—Վ. Սու-
րենյանցի շեքսպիրյան երեք նկարը—Մ. Ղազարյան:—Շեքսպիրը և երաժշ-
տությունը—Ժ. Բաղալյան:—Հաղորդումներ և հրապարակումներ:—«Համլետ-
տը» Ռուբեն Մամուլյանի խմբագրությամբ—Հաղորդում Բ. Անդրեասյանի:—
Սուրենյանցը Շեքսպիրի կատակերգության թարգմանիչ—Հաղորդում Բ. Անդ-
րեասյանի.—Մի նոր տվյալ:—Հաղորդում Վլ. Վարդանյանի:—Մատենագի-
տական ցանկեր:—Շեքսպիրյան տարեգրություն (1965)—Ն. Էլբակյանը:—
Մատենագիտական ցանկ (1965)—Ն. Էլբակյան:—Հավելված:—Վիլյամ
Շեքսպիր՝ «Անտոնիոս և Կլեոպատրա»: Թարգմանություն Վահան Թոթո-
վենցի: Տեքստը պատրաստեց Լ. Աբելյան:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 8

79. Փափագյան Վահրամ Համլետը ինչպես տեսա...: Երևան, «Հայաս-
տան» հրատ., 1968, 436 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 6 9

80. Թումանյան Հովհաննես Շեքսպիրի մասին: [Հոդվածների ժողովա-
ծու]: Առաջաբանը «Թումանյանը և Շեքսպիրը» Ա. Ինճիկյանի, տեքստը և
ժանոթագրությունները՝ Ի. Ս. Սաֆրազբեկյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ.,
1969, 101 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

Տ1 Շեֆապիրական Հայկական շեքսպիրյան տարեգիրք: Գիրք 3: Խըմ-
բագրություններ Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1970, 480 էջ:

Բովանդ.՝ Շեֆապիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—«Ռուսներ և Զու-
լիներ» (Ողբերգության ժանրում աստիճանական դարդացման հարցի շուրջը)—
Յու. Շվեդով:—Համլետի «Հանդիստը»—Հովն. Փիլիկյան:—Ողբերգությունից
դեպի հեքիաթախաղի դարդացումն ու անընդմիջելիությունը «Ձմեռային հե-
քիաթում»—Ռ. Վայման:—Շեքսպիրի դադունուսույց փիլիսոփայության պատ-
գամը «Փոթորիկ» պիեսում—Լ. Գիրար:—Ինչո՞ւ է Յադոն ասում Օթելլոյին—
Վլ. Ռոզով:—Շեքսպիրի մի անավարտ երկը—Ն. Մուրադյան:—Շեֆապիրը և
հասարակական միտքը:—Հայ շեքսպիրագիտության սկզբնավորման հարցի
շուրջը—Արշ. Արշարունի:—Խ. Աբովյանը, Յ. Բոգենշտեդտը և Շեքսպիրի սո-
նետը—Ս. Դարոնյան:—Ստ. Նազարյանցը Շեքսպիրի մասին—Մ. Նարյան:—
Ռուսական առաջին պիեսը Շեքսպիրի մասին—Յու. Լևին:—Էջեր հայ շեքս-
պիրագիտության պատմությունից—Ռ. Զարյան:—Շեֆապիրի երկերի քաղ-
մանության հարցերից:—Շեքսպիրի վրաց թարգմանիչ Իվանե Մաշարելին—
Ն. Կիսսաշվիլի:—Մասեհյանի առաջին «Համլետը»—Է. Վարդանյան:—Արդյո՞ր
«Համլետի» մի նո՞ր թարգմանություն—Ս. Ավագյան, Ն. Պահլավ:—Նոր տըվ-
յալներ Մասեհյանի կյանքից—Վլ. Վարդանյան:—Շեքսպիրի 66-րդ սոնետը
և նրա հայերեն թարգմանությունները—Ռ. Անդրեասյան:—Շեֆապիրը քառ-
րոնում:—Շեքսպիր. «Մեծ աղմուկ ոչնչից», Բենեդիկտ—Ռ. Սիմոնով:—Յա-
դոյի դեմքն ու դիմակը (Զրույց Ավետ Ավետիսյանի հետ):—Մակրեթյան
օրագիր (Պոլ Սկոֆիլդի դերափոխները Պիտեր Հոլի դեկավարությամբ)—
Մ. Ռոզենբերգ:—«Վինձորի» գեր ասպետի անսպասելի կերպարանափոխու-
թյունը—Է. Պայազատյան:—Շեֆապիրը արվեստում:—Համլետ, 1964—Ս.
Հասմիկյան:—Գեորգ Յակուլովը և «Համլետը»—Ս. Ալաջալով:—Նկարիչ
Ալեքսանդր Տիշլերը Շեքսպիրի մեկնաբան—Ն. Ստեփանյան:—Զայկովսկու
«Համլետ» նախերգանք-Ֆանտազիան—Ժ. Բադալյան:—Հաղորդումներ և
հրապարակումներ:—Հովհ. Թումանյանի անավարտ և անտիպ մի հոդվածը—
Հրապարակում և առաջաբան Ա. Իննիկյանի:—«Համլետի» մի անտիպ թարգ-
մանություն—Հաղորդում Գ. Ազնավուրյանի:—Մի մոռացված էջ Մասեհյանի
կյանքից—Հաղորդում Վ. Վարդանյանի:—Վաղարշ Վաղարշյանի զրույցը

Համլետի անձնավորման շուրջը—Հրապարակում և առաջաբան Ս. Անաստասյանի:—Համո Բեկնազարյանը «Համլետի» բեմադրության մասին—Հրապարակում և առաջաբան Ա. Խաչիկյանի:—Շեքսպիրի կերպարները Ալեքսանդրապոլի բառարանի էջերում—Հաղորդում Մ. Նարյանի: Մատենագիտական ցանկեր:—Շեքսպիրյան տարեգրություն (1966)—Ն. Էլբակյան:—Հավելված:—«Վինձորի ուրախ կանայքը», կատակերգություն Շեքսպիրի, թարգմանություն Վ. Սուրենյանցի:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 1

82. Փափազյան Վանդամ Լիր արքա: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1971, 332 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 3

83. Սողոմոնյան Սողոմոն Դանթե:—Պետրարկա:—Շեքսպիր:—Մոլիեր: Եվրոպական ռեալիզմի պատմությունից: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1973, 487 էջ:

Շեքսպիրի մասին՝ էջ 172—355:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 4

84. Մելիքսերյան Սարգիս Շեքսպիրը և մերոնք: Երևան, Հայկական թատերական ընկ., 1974, 221 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

85. Սամվելյան Լուիզա Շեքսպիրը և հայ դրական ու թատերական մշակույթը: Նախասովետական շրջան: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1974, 660 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

86. Շեքսպիրական: Գիրք 4: Խմբագրությամբ Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1974, 418 էջ, նկ.:

Բովանդ.՝ Շեքսպիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—«Կորիտյանը»

կարդալուց հետո—Վահրամ Փափազյան:—Շեքսպիրը ինքը՝ իր վերջին գործի մեջ («Փոթորիկ») —Վահրամ Փափազյան:—Փափազյանի մասին:—Մեր և աշխարհի Փափազյանը—Մ. Սարյան:—Վերջին ողբերգակը—Գր. Կոզինցև:—Վահրամ Փափազյանի հիշատակին—Ռ. Մամուլյան:—Մոհիկանները չեն մեռնում անմնացորդ—Ա. Քոչարյան:—Գնաց Փափազյանը...—Գ. Մահարի:—Շեքսպիրը և հասարակական միտքը:—Փափազյանի Օթելլոն իր իսկ պատկերացմամբ—Ն. Մուրադյան:—Փափազյանը և Համլետը—Ռ. Զարյան:—Զհրապարակված «Հետադարձը»—Ա. Փոքեյան:—Շեքսպիրը քառոցում:—Վահրամ Փափազյան—Լ. Խալարյան:—Երկու Օթելլո—Վ. Ռոզով:—Փափազյանի խոսքը—Հ. Հովհաննիսյան: Փափազյանի «Համլետի» բեմական սյուժեի մի մանրամասնի շուրջ—Ա. Գրիգորյան:—Բարեկամության հյուրախաղեր—Տ. Յուսուֆբեյլի:—Երեք պահ Փափազյանի բեմական կյանքից—Խ. Նսայան:—Օթելլոն Փափազյանի դերատեսչությունը—Ա. Փոքեյան:—Շեքսպիրը արվեստում:—Ժամանակը և նրա հերոսները—Ն. Ստեփանյան:—Փափազյանը բեմական կարիչ—Խ. Նսայան:—Հրապարակումներ և հաղորդումներ:—Առաջին արձագանք—Հաղորդում Ք. Ստեփանյանի:—Փափազյանի «Մակբեթի» դերակատարման շուրջ—Հաղորդում Արծ. Հարությունյանի:—Փափազյանը Սիրանուշի մասին—Հրապարակում և առաջաբան Ռ. Զարյանի:—Փափազյանը Արբենինի մասին—Հրապարակում Ա. Փոքեյանի:—Փափազյանը թարգմանիչ—Հաղորդում Բ. Անդրեասյանի:—«Վաղամեռիկ ընկերուհուս՝ Սաթենիկին»—Հրապարակում և առաջաբան Ա. Խաչիկյանի:—Փափազյանի մի մականդրությունը—Հրապարակում և առաջաբան Ռ. Ալավերդյանի:—Վկայում են փաստաթղթերը—Հաղորդում Բ. Հովակիմյանի:—Մի էջ Փափազյանի կյանքի պատերազմական օրերից—Հաղորդում Լ. Աբեղյանի:—Զորս նամակ—Հրապարակում և առաջաբան Բ. Հարությունյանի:—Դերասանի երեք նամակը—Հաղորդում Լ. Օֆուլյանի:—Վահրամ Փափազյանին շնորհված երկու մեղալ—Հաղորդում Հ. Սարգսյանի:—Հավելված:—Հուշեր Փափազյանի մասին: Շեքսպիրի «այցը» մեզի 1908-ին—Հ. Սիրունի:—Փափազյանը իմ աչքերով—Ա. Մելիքսարյան:—Ինչ որ հաջողվում է քաղել հիշողությունից—Ի. Կոստեգկի:—«Ուրախ մարդու ողբերգությունը»—Վ. Մ. Մելիքսարյան:—Իմ հուշերից—Ա. Գերայբեյլի:—Դարձյալ Փափազյանի մասին—Ե. Գոգոլևա:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

87. Յուզովսկի Յուզեֆ Իլյիչ Դարն ու կերպարը: Շեքսպիրյան թեմաներով: Առաջարան՝ Ռուբեն Զարյանի: Թարգմանություն կետն Հախվերդյանի: Երևան, «Հայաստան» հրատ., 1975, 204 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

88. Շեքսպիրական: Գիրք 5: Խմբագրությամբ Ռուբեն Զարյանի: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1975, 572 էջ, նկ.:

Բովանդ.՝ Մեր անելիքները—Ռ. Զարյան:—Շեքսպիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—Ողբերգականի երեք առումը—Գր. Բոյաջիկ:—Շեքսպիրը արվեստի մասին—Յա. Խաչիկյան:—Համլետի առեղծվածը—Ն. Մուրադյան:—Այն մասին, թե քանի Ֆալստաֆ է ունեցել Շեքսպիրը և ինչ անսպասելի փոփոխություն է կրել «Վինձորի» գիրուկ ասպետը—Է. Պալազատյան:—Խեղկատակն ու Կորդելիան «Լիր արքայի» մեջ—Պ. Ֆազլյան:—Շեքսպիրը և հասարակական միտքը:—Շեքսպիրի քննադատները—Ռ. Մամուլյան:—Շեքսպիրը Միքայել Նալբանդյանի և նրա ժամանակակիցների ընկալմամբ—Ս. Դարոնյան:—Շեքսպիր-Տոլստոյ-Թումանյան (Նոր նյութերի հետքերով)—Ի. Սաֆրազբեկյան:—Շեքսպիրի այժմեականությունը (Նոթեր Գ. Կոզինցևի «Մեր ժամանակակից Վիլյամ Շեքսպիրը» գրքի առթիվ)—Զ. Օհանյան:—Շեքսպիրը և քուրդ իրականությունը—Հաջիե Զնդի:—Ստանիսլավ Հելլտինսկի—Ա. Հովսեփյան:—Շեքսպիրի երկերի բարգմանության հարցերից:—Վահան Թեքեյանը շեքսպիրյան սոնետների թարգմանիչ և 73-րդ սոնետի հայերեն թարգմանությունները—Բ. Անդրեասյան:—«Անտոնիոս և Կլեոպատրա» ողբերգության պատկերային միջավայրը հայերեն թարգմանություններում—Ռ. Մարգունի:—Մեսրոպ Նուպարյանի շեքսպիրականը—Մ. Հակոբյան:—Շեքսպիրը քատրոնում:—«Թիմոն Աթենացին» հայ թատրոնում—Բ. Հովակիմյան:—Ողբերգակի ողբերգությունը—Ս. Մելիֆանթյան:—Վ. Ի. Նեմիրովիչ-Դանշենկոն «Համլետի» վրա աշխատելիս—Ս. Նելս:—Երջանիկ գիշերներ (Շեքսպիրի «Տասներկուերորդ գիշերը» կենինականի թատրոնում)—Ալ. Արաֆամանյան:—Երկու հանդիպում Շեքսպիրի հետ—Լ. Զոհրաբյան:—«Լիր արքան» Վ. Բերուտովի բեմադրությամբ—Արշ. Արշարունի:—Օթելլոյով և Համլետով ապրող մարդիկ (օրագրից քաղված պատառիկներ)—Լ. Խալաթ-

յան:—Շեֆապիրը արվեստում:—Կոմիտասի շեքսպիրյան էջը—Ռ. Արայան:—
Յակուլովը զոհատալորում է Շալոկին—Ս. Ալաջալով:—Իրանահայ նկարչի
շեքսպիրականը—Մ. Ղազարյան:—Լիրը և «խեղճ մերկ աղքատների» պատ-
կերը (Շեքսպիրյան ողբերգության էկրանավորման սահմանները)—Ռ. Վալ-
ման:—Հաղորդումներ և հրապարակումներ:—«Ռիչարդ Նորթրի» Վ. Սու-
րենյանցի կատարած թարգմանության առաջաբանը—Հրապարակում և առա-
ջաբան Բ. Անդրեասյանի:—Շեքսպիրի տասնհինգամյա հայ թարգմանիչը—
Հաղորդում և հրապարակում Մ. Նարյանի:—Վարդգես Սուրենյանցի երեք
նամակը դերասան Արամ Վրույրին—Հրապարակում և առաջաբան Բ. Անդ-
րեասյանի:—«Ռոմեո և Ջուլիետի» վրացերեն թարգմանության մի անհայտ
ձեռագիր—Հաղորդում Ն. Օրլովսկայայի:—Մի մանրամասնություն—Հաղոր-
դում Լ. Օֆուլյանի:—Գառնիկ Ֆնտրլյանի նամակները Արշակ Չոպանյա-
նին—Հրապարակում և առաջաբան Բ. Հովակիմյանի:—Մի նոր անուն շեքս-
պիրյան հայ գրականության մեջ—Հաղորդում Վլ. Վարդանյանի:—Մի քաղ-
վածք Լևոն Բաշալյանի նամակից—Հաղորդում Գ. Ազնավուրյանի:—Մատե-
նագիտական ցանկեր:—Տարեգրություն (1967)—Ն. Էլբակյան:—Մատենա-
գիտական ցանկ (1967)—Ն. Էլբակյան:—Հավելված:—«Մակբեթ», թարգ-
մանություն Մելիքն Կյուրնյանի:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 6

89. Զարյան Ռուբեն Շեքսպիրի հետ: Երևան, Հայկական թատերական
ընկ., 1976, 248 էջ:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 7 9

90. Զարյան Ռուբեն էջեր հայկական շեքսպիրապատումից, հտ. 1: Երե-
վան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1979, 292 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 8 0

91. Շեֆապիրական. Գիրք 6: Խմբագրությամբ Ռուբեն Զարյանի: Երևան,
ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1980, 295 էջ, նկ.:

Բովանդ.՝ Շեքսպիրի կյանքը և ստեղծագործությունը:—Հովհաննես Մասեհյան (կենսագրական ուրվագիծ)—Վ. Վարդանյան:—Մասեհյանը և Շեքսպիրի մեկնաբանները—Ն. Մուրադյան:—Մասեհյանը և նրա թարգմանությունները ժամանակակիցների դնահատումով—Վ. Առաքելյան:—Շեքսպիրի երկերի թարգմանության հարցերից:—Շեքսպիրի հայ թարգմանիչը—Ռ. Զարյան:—Մասեհյանը և գերմանական ուսման տիպը—Ռ. Մարգունի:—Շեքսպիրի թարգմանությունն առանձնահատուկ դժվարությունները—Ռ. Մարգունի:—Համարժեքության մասեհյանական ըմբռնումը—Է. Վարդանյան:—«Ռոմեո և Զուլիետի» Մասեհյանի թարգմանության երկու տարբերակները—Ռ. Անդրեասյան:—Գարեգին Բաբադյան և Հովհաննես Մասեհյան—Մ. Նարյան:—Շեքսպիրը քառոնում:—Մասեհյանի թարգմանական արվեստի հմայքը—Ս. Մելիքսերյան:—Փափաղյան-Մասեհյան—Ա. Գրիգորյան:—Թարգմանիչն ու գերասանը—Ռ. Հովակիմյան:—Հաղորդումներ և հրապարակումներ:—Մասեհյանի հետմահու հրատարակությունները—Հաղորդում Ն. Մուրադյանի:—Գևորգ Դարձին Մասեհյանի կյանքի և գործի առաջին ուսումնասիրող—Հաղորդում Մ. Նարյանի:—Հատուկ անունների տառադարձությունը Մասեհյանի կրկնակ թարգմանություններում—Հաղորդում Վ. Բուլոյանի:—«Միջամառնային գիշերվա երազը»—Հաղորդում Ժ. Օֆուզյանի:—Մատենագիտական ցանկ:—Հովհաննես Մասեհյան—Մատենագիտություն Վ. Վարդանյանի:—Հավելված. Հ. Մասեհյանի անտիպ նամակներից—Հրապարակում և առաջարկ Դ. Ազնավուրյանի:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

1 9 8 1

92. Զարյան Ռուբեն էջեր հայկական շեքսպիրապատումից, հտ. 2: Երևան, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ., 1981, 326 էջ, նկ.:

ՇԳ, ՀԳ, ԱԳ

ՇԵՔՍՊԻՐՅԱՆ ԵՐԿԵՐԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱՅՐԻՆԱԿԱՆ ՑԱՆԿ

- Ամառ գիշերվան մը երազը — տե՛ս Միջամառնային գիշերվա երազ
Անսանձ կնոջ սանձահարումը — 2, 21, 32, 58
Անտոնիոս և Կլեոպատրա — 3, 27, 56,
Աստղիկ և Ադոնիս — 8
Աստվածահայտնություն — տե՛ս Տասներկուերորդ գիշեր
Արքա Լիր — տե՛ս Լիր արքա
Աֆորիզմներ — 53
Բաղում աղմուկ վասն ոչնչի — տե՛ս Իզուր տեղը մեծ աղմուկ
Դեր սխալանաց և շփոթի — տե՛ս Սխալների կոմեդիան
Ջգոնացուցանել կին ժանտարնույթ — տե՛ս Անսանձ կնոջ սանձահարումը
Ջուր տեղը մեծ աղմուկ — տե՛ս Իզուր տեղը մեծ աղմուկ
Իզուր տեղը մեծ աղմուկ — 2, 10, 44, 56
Ինչպես կուղեք — տե՛ս Տասներկուերորդ գիշեր
Լիր արքա — 1, 4, 11, 13, 19, 21, 32, 41, 47, 57
Կորիուլան — 5, 52
Կովասեր կնոջ ընտանեցումը — տե՛ս Անսանձ կնոջ սանձահարումը
Համլետ — 1, 4, 9, 12, 15, 20, 21, 30, 31, 32, 39, 48, 54
Հանուն հայրենիքի — 42
Հենրի Հինգերորդ — 60
Հենրի Չորրորդ: Մասն առաջին — 60
Հենրի Չորրորդ: Մասն երկրորդ — 60

Հենրի վեցերորդ: Մասն առաջին — 61
 Հենրի վեցերորդ: Մասն երկրորդ — 61
 Հենրի վեցերորդ: Մասն երրորդ — 61
 Հոռմենոս և Ճյուլիենդդա — տե՛ս Ռոմենո և Ջուլիետ
 Հուլիոս Կեսար — 3, 5, 25, 43, 50
 Զմեռային հեքիաթ — 3, 5, 22, 24, 32, 58
 Մալերեթ — 1, 4, 14, 21, 36, 38, 59, 7
 Միջամառնային գիշերվա երազ — 2, 28, 32
 Ոչնչից շատ աղմուկ — տե՛ս Իդուր տեղը մեծ աղմուկ
 Որպես և հաճո է քեզ — տե՛ս Տասներկուերորդ գիշեր
 Ռիչարդ Երկրորդ — 61
 Ռիչարդ Երրորդ — 3, 5, 55, 61
 Ռոմենո և Ջուլիետ — 1, 4, 6, 17, 21, 29, 32, 51, 62
 Սիմբրելին — տե՛ս Ցիմբելին
 Սիրո ապարդյուն ճիգեր — 2
 Սրալների կոմեդիան — 2, 21, 44, 58
 Սոնետներ — 49
 Վենետիկի վաճառականը 1, 4, 18, 21, 26, 32, 33, 37, 58
 Վերոնացի երկու աղնվականները — 2, 44,
 Վինձորի զվարճասեր կանայք — 2
 Տասներկուերորդ գիշեր կամ ինչ որ կամենաք — 2, 16, 21, 32, 44, 58
 Տիմոն Աթենացի — 3, 5, 21, 45
 Ցիմբելին — 21
 Փոթորիկ — 21, 32, 50
 Օթելլո — 1, 4, 7, 21, 23, 32, 34, 35, 40, 63

Ա Ն Վ Ա Ն Ա Յ Ա Ն Կ

(Թարգմանիչների, խմբագիրների, վերապատմողների, նշարիչների
և Շեքսպիրի մասին գրած հեղինակների)

Արեղյան Լուսիկ — 76, 78, 86	Բաբաղյան Գարեգին — 20, 23
Աղամյան Պետրոս — 64	Բաղալյան Ժասմինա — 78, 81
Աղնավուրյան Գոհար — 81, 88, 91	Բարսեղյան Էրա — 76
Աթայան Ռոբերտ — 88	Բոյաչիև Գրիգոր — 88
Ալաջալով Սիմոն — 81, 88	Բուլոբյան Վարդուհի — 91
Ալաջաջյան Ստեփան — 3, 5	Գերայրեյլի Աղասաղբխ — 86
Ալավերդյան Ռուդան — 86	Գիթար Լյուսիեն — 81
Աղայան Ղաղարոս — 24	Գոգուկա Նինա — 86
Ամիրյան ց Սեյադ — 9	Գրիգորյան Անեկա — 61, 78, 86, 91, 62, 63
Անաստասյան Սոֆյա — 81	Դավթյան Դավիթ — 49
Անդրեասյան Բյուրակն — 61, 76, 78, 81, 86, 88, 91	Դարոնյան Սերգեյ — 81, 88
Առաքելյան Վարադ — 76, 77, 91	Դարֆի Գեորգ — 52, 55, 71
Ավագյան Սիրարիի — 81	Դաշտենց Խաչիկ — 1, 2, 3, 4, 5, 44, 45, 47, 57, 60, 62, 76
Ավետիսյան Արփիկ — 76	Եսայան Խաչիկ — 86
Ավետիսյան Ավետ — 81	Զարյան Ռուբեն — 60, 61, 74, 75, 76, 77, 78, 81, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92
Արաքսմանյան Ալեքսանդր — 88	
Արծրունի Սենեքերիմ — 12	
Արշարունի Արշալույս — 81, 88	

Զոհրաբյան Լևոն — 87
 Հլբակյան Նորա — 76, 78, 81, 88
 Բաղևոսյան Արուս — 60
 Թերզիրաշյան Վահրամ — 38, 43, 44, 67
 Թոթովենց Վահան — 40, 78
 Թումանյան Հովհաննես — 80
 Ինճիկյան Արամ — 80, 81
 Իփեկյան Գասպար — 46
 Լալայան Հովհաննես — 10
 Լահո Զեննի — 58
 Լեմ Զաբլզ և Լեմ Մերի — 21, 22, 26, 32
 Լևին Յուրի — 81
 Խալաթյան Լևոն — 68, 76, 78, 86, 88
 Խաչիկյան Արմիկ — 81, 86
 Խաչիկյան Յակով — 88
 Կիասաշվիլի Նիկո — 81
 Կյուրճյան Մելքոն — 88
 Կողինցև Գրիգորի — 78, 86
 Կոստեցկի Իգոր — 86
 Հախավերդյան Լևոն — 88
 Հակոբյան Միքայել — 88
 Հակոբյան Սիմոն — 37, 39, 40
 Համբարդաբթան Արթաթի — 8
 Հասմիկյան Սուրեն — 81
 Հարությունյան Արծրուն — 86
 Հարությունյան Բաբկեն — 76, 86
 Հովակիմյան Բախտիար — 76, 86, 88, 91
 Հովհաննիսյան Հենրիկ — 86

Հովհաննիսյան Հովհաննես — 75
 Հովսեփյան Արմեն — 60, 61, 88
 Ղազարյան Մանյա — 78, 88
 Մալխասյանց Ստեփան — 11, 14
 Մահարի Գուրգեն — 86
 Մամիկոնյան Հովհաննես — 1, 5, 45, 49, 78
 Մամուլյան Ռուբեն — 86, 88
 Մասեհյան Հովհաննես — 1, 4, 15, 16, 17, 18, 19, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 48, 50, 51, 54, 56, 59, 63, 76, 91
 Մարգունի Ռուդան — 88, 91
 Մելիքսեթյան Սարգիս — 84, 86, 88, 91
 Մելիքսեթյան Վաղիմ — 86
 Միկոյան Նամի — 78
 Մինց Նինա — 78
 Մկրտչյան Սուսաննա — 57
 Մորոզով Միխայիլ — 78
 Մուրադյան Նշան — 53, 61, 75, 76, 78, 81, 86, 88, 91
 Յուզովսկի Յուզեֆ — 87
 Յուսուֆբեյլի Տամիլա — 86
 Նազարյան Շուշանիկ — 76
 Նահապետյանց Հար. — 22
 Նարյան Մուշեղ — 76, 78, 81, 88, 91
 Նելս Սոֆիա — 76, 88
 Նուպարյան Մեսրոպ — 29
 Շվեդով Յուրի — 61, 81
 Զարենց Եղիշե — 38

Պահլավ նաիրի — 81
 Պայաղատյան էրիկ — 81, 88
 Պաղտասարյան Մաթիլտ — 25
 Ջնդի Հաջիե — 88
 Ռիզաև Սաբիր — 78
 Ռոզով Վլադիմիր — 76, 78, 81, 86
 Ռոզենբերգ Մարվին — 81
 Սամվելյան Լուիզա — 69, 70, 85
 Սամվելյան Խաչիկ — 68
 Սարգսյան Հենրի — 86
 Սարյան Մարտիրոս — 74, 76, 86
 Սաֆրազբեկյան Իրմա — 80, 88
 Սևակ Պարույր — 78
 Սևան Հենրիկ — 60
 Սիմոնով Ռուբեն — 81
 Սիրունի Հակոբ — 86
 Սողոմոնյան Սողոմոն — 83
 Ստեփանյան Գառնիկ — 78
 Ստեփանյան Հովսեփ — 26
 Ստեփանյան Նոնա — 81, 86
 Ստեփանյան Քնարիկ — 86
 Սուլխանյանց Ստեփանոս — 7
 Սուրենյանց Վարդգես — 2, 28, 81

Սուրխաթյան Հարություն — 65
 Սուրխաթյան Սարո — 42
 Վաղարշյան Վաղարշ — 68, 81
 Վայման Ռոբերտ — 81, 88
 Վարդանյան Էլենորա — 81, 91
 Վարդանյան Վարադդատ — 76, 81, 91
 Վարդանյան Վլադիմիր — 78, 81
 Վերածին Մ. — 32
 Տետեյան Արամ — 6
 Տեր-Նիկողայոսյան Շ. — 13
 Տեր-Ստեփաննոսյան Թ. — 21
 Փափաղյան Վահրամ — 73, 76, 79, 82, 86
 Փիլիկյան Հովհաննես — 76, 81
 Փոթեյան Սիլվա — 86
 Քելեշյան Հովհաննես — 49
 Քոչարյան Սուրեն — 42, 86
 Օհանյան Զուլֆա — 78, 88
 Օրլովսկայա Նատալյա — 88
 Օրսուղյան Լալա — 86, 88, 91
 Յազլյան Պերճ — 88
 Յնտբլյան Գառնիկ — 27

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Առաջարան	3
Շեքսպիրադիտության հայկական կենտրոնն ու գրադարանը . . .	4
Շեքսպիրի երկերը հայերեն	
Երկերի ծոցավածուկներ	11
Առանձին հրատարակություններ	12
Շեքսպիրի մասին	24
Շեքսպիրյան երկերի հայերեն հրատարակությունների այբբենական ցանկ	35
Անվանացանկ	37

ԲՅՈՒՐԱԿՆ ՎԱՐԴԳԵՍԻ ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ

Շեֆապիրտ հայերեն

(Մատենագիտություն)

БЮРАКН ВАРДГЕСОВНА АНДРЕАСЯН

Шекспир на армянском языке

(Библиография)

(На армянском языке)

Общество книголюбов Армении

Издательство «Советакан грох»

Հանձնված է շարվածքի 30. 09. 1981 թ.:

Ստորագրված է տպագրության 18. 11. 1981 թ.:

Թուղթ՝ № 1, $70 \times 108 \frac{1}{32}$, 1,75 պայմ., տպագր. 2,5 մամ. 1,5 հրատ. մամ. + 4 ներդիր: Պատվեր 1196: ՎՅ 11306: Տպաքանակ 3000: Գինը 15 կոպ.:

ՀՍՍՀ գրքասերների ընկերություն, Երևան—1, Թումանյան—21

«Սովետական գրող» հրատարակչություն, Երևան—9, Տերյան 91:

ՀՍՍՀ ԳՍ հրատարակչության Երևանի տպարան, Բարեկամության 24

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0058149

15 q.:

A ^T
16627